

Forord

Jeg takker IM's bestyrelse for opfordringen til at skrive dette historiske jubilæumsskrift ved foreningens 150-års-fødselsdag og for at have givet mig helt frie hænder til opgaven og adgang til alle arkiver.

Et jubilæumsskrift er ikke stedet for partsindlæg, kritik og selvopgør. Det gælder snarere om at standse op og se tilbage på nogle begivenheder, beskrive nogle forløb og udviklinger, mindes personer og prøve at forstå de holdninger, der fandtes i en svunden tid. Det handler ikke om at kritisere fortiden, heller ikke om at planlægge fremtiden – det har historikeren ingen særlige redskaber til – men prøve at tegne et dækkende billede af det, der engang var. Der må nødvendigvis blive tale om et uddrag af personer og begivenheder – forhåbentlig nogle væsentlige – men slet ikke alt. Man kan ikke tegne et billede af IM uden at komme ind på den almindelige historie og samfundsudvikling, ligesom den almindelige kirkehistorie i landet spiller med. Men det ville sprænge alle rammer, hvis man skulle i dybden. Derfor er der kun tale om streger og tendenser, og jeg må henvise til mere grundig litteratur i noterne. Indre Missions historie og betydning kan ikke siges at være særligt grundigt udforsket, slet ikke på det lokale plan. Men nogle har faktisk gravet dybt i bestemte emner, og disse videnskabelige arbejder henviser jeg til i noterne. I en bog af denne type bør der imidlertid ikke være for mange fodnoter, og citater er omskrevet til moderne retskrivning.

For at bogen ikke skal sprænge alle rammer, behandler jeg en række temaer, hvor de mest naturligt hører hjemme – for derefter kort at trække

linjerne videre frem til nutiden vedrørende dette tema. Der er desværre mange personer og initiativer, som der ikke er blevet plads til at nævne. Pladsen har været beskeden, og derfor er der en lang række oplysninger, man må opsøge andetsteds. Der må henvises til tidligere udkomne jubilæums-skrifter (Blauenfeldt 1912, Fibiger 1921, Holt 1940, Holt 1961 ff, Larsen 1986) for mange detaljers vedkommende.

Det har været mit mål at give et bredt og alsidigt billede af en omfattende bevægelse, der har haft mange ting i gang gennem 150 år, men det er umuligt at få alle vigtige personer og kirkelige initiativer med. IM er ikke bare nogle kendte præster som Beck og Bartholdy, men også de mange indremissionærer. IM's arbejde blev ikke mindst udført af talløse lægfolk, der talte ved møder, var søndagsskolelærere, aflagde et vidnesbyrd på deres arbejdsplads, hjalp andre eller – hvad der ikke var mindst vigtigt – trofast bad for al kirkens arbejde og for andre mennesker. IM's forkyndelse lød ikke bare fra prædikestole, men også gennem andagtsbøger og sange, ved vidnesbyrd på arbejdspladsen og på internettet. IM's historie handler ikke bare om en landsdækkende forening og dens bestyrelse, men også om følgerne heraf i Brovst og Birkerød.

De i bogen nævnte eksempler er rimeligt tilfældigt udvalgt for at belyse større linjer – der kunne have været valgt andre.

Ikke alle læsere vil forbinde noget positivt med begrebet »Indre Mission«, og mange vil stå uforstående over for bevægelsens inderste drivkraft, der vel egentlig kan udledes af to ord af Jesus i Det Nye Testamente: *»Thi hvad gavner det et menneske, om han vinder den hele verden, men må bøde med sin sjæl? Eller hvad kan et menneske give til vederlag for sin sjæl?«* (Matt 16,26f) og *»Gå ud i alverden og prædik evangeliet for hele skabningen. Den, der tror og bliver døbt, skal frelses; men den, der ikke tror, skal dømmes«* (Mark 16,15f). Afviser man indholdet i disse ord af Jesus, vil der være meget i IM's arbejde, der ikke giver mening. Men der var nogle mennesker, der tog disse ord alvorligt, og derfor stiftede de en forening for at bringe ordet ud i det danske folk.

Indre Mission har fortsat dette arbejde gennem 150 år. Andre i Danmark har gjort det samme i deres kirkelige sammenhæng, men IM er nu engang min baggrund og mit hjemsted, og dens arbejde er nok et jubilæumsskrift værd.

Aarhus, april 2011

Kurt Ettrup Larsen